

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Lachmanna a soudců Mgr. Jana Ferneckého a Mgr. Aleše Sabola ve věci

žalobce: T. D. Q.
státní příslušník X
místem pobytu X

proti
žalovanému: Ministerstvo zahraničních věcí
sídlem nábreží Loretánské náměstí 101/5, Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 3. 2021, č. j. 101481-2/2021-OPL

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a průběh předcházejícího řízení

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí (dále jen „**napadené rozhodnutí**“), kterým žalovaný zamítl jeho odvolání a potvrdil usnesení Velvyslanectví České republiky v Hanoji (dále jen „**správní orgán prvního stupně**“ nebo „**zastupitelský úřad**“) ze dne 5. 11. 2020, č. j. 2492-2/2020-HANOKO (dále též „**prvostupňové rozhodnutí**“).

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

2. Tímto rozhodnutím bylo rozhodnuto o zamítnutí žádosti žalobkyně o upuštění od osobního podání žádosti o dlouhodobý pobyt za účelem společného soužití rodiny a zastavení řízení o této žádosti podle § 169d odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „**zákon o pobytu cizinců**“).
3. Z obsahu správního spisu k tomu vyplývá, že dne 7. 10. 2020 podal žalobce žádost o vydání povolení k pobytu podle § 42a odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců spolu se žádostí o upuštění od osobního podání. Tu žalobce odůvodnil tím, že se na území České republiky nachází s manželkou a dcerou, které jsou obě držitelkami trvalého pobytu a manželka je navíc těhotná. Trvání na povinnosti osobního podání žádosti by tak představovalo nepřiměřený zásah do jeho soukromého a rodinného života a psychiky nezletilé dcery, což dokládal kopií cestovních pasů, oddacího listu, rodného listu atd. Žalobce poukázal i na obavy z opatření proti šíření onemocnění COVID-19, přičemž čekání na vyřízení žádosti mimo ČR není reálné s ohledem na čekání na termín k osobnímu podání žádosti. Proti zamítnutí této žádosti podal žalobce odvolání.
4. V nyní napadeném rozhodnutí žalovaný odmítl námitku zásahu do soukromého a rodinného života žalobce a jeho rodiny s tím, že žalobce nepředložil konkrétní důkazy svědčící takovému zásahu, stejně jako zásahu do psychiky nezletilé dcery. Nepředložil ani doklad o neúspěšné registraci za účelem získání termínu k osobnímu podání žádosti. Vzhledem k tomu, že zde jde o logický následek neoprávněného pobytu na území, neshledal žalovaný obecně tvrzený zásah do soukromého a rodinného života nepřiměřeným. Žalovaný se vypořádal i s rozhodnutími soudů citovanými žalobcem se závěrem, že pro projednávaný případ nejsou přílehavé. K námitce ignorování rozhodovací praxe zastupitelského úřadu žalovaný uvedl, že ten naopak rozhodl zcela v souladu se svou rozhodovací praxí, přičemž žalobcem citovaná rozhodnutí stojí na jiných skutkových základech, jelikož se týkala nezletilých žadatelů.
5. Tvrzení, že Ministerstvo vnitra ignoruje lhůty pro vydání rozhodnutí o pobytových žádostech, žalovaný označil za spekulativní, nehledě na to, že na postup jiného orgánu nemá zastupitelský úřad vliv. K námitce, že osobní podání postrádá smyslu v situaci, kdy celá rodina pobývá v ČR, žalovaný zdůraznil, že osobní podání žádosti je zákonem preferovaný způsob. V projednávané věci přitom nejsou splněny podmínky § 42a odst. 6 zákona o pobytu cizinců pro podání žádosti na území. Osobní podání žádosti přitom sleduje legitimní cíl, přičemž žalobce se v této situaci ocitl z důvodu vlastního pochybení, jelikož na území pobývá neoprávněně a od 31. 8. 2016 je vedeno řízení o správním vyhoštění. Žalovaný neshledal relevantní překážky pro podání žádosti na straně žalobce ani na straně zastupitelského úřadu a uzavřel, že ten se s argumentací žalobce řádně vypořádal.

II. Obsah žaloby

6. Žalobce ve své žalobě nejprve zdůraznil, že zásah do soukromého a rodinného života a narušení nejlepšího zájmu dítěte lze v jeho případě považovat za odůvodněný případ opuštění od osobního podání žádosti. Poukázal na judikaturu správních soudů, dle níž má čl. 8 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „**Úmluva**“) přednost před zákonem a v případě, že je zásah namítán, tak musí být vždy zhodnocen.

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

Žalobce dále setrval na přiléhavosti judikatury pátého senátu Nejvyššího správního soudu (rozsudek ze dne 14. 2. 2020, č. j 5 Azs 383/2019 - 40, a na něj navazující) a zdůraznil, že v těchto případech se navíc dotčení cizinci dopouštěli závažné trestné činnosti. Trval i na relevanci rozsudku Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) ve věci *Jeunesse v. Nizozemsko* (rozsudek velkého senátu ze dne 3. 10. 2014, č. 12738/10). Poukázal na to, že judikatura staví jednoznačně do popředí nejlepší zájem dítěte ve smyslu čl. 3 Úmluvy o právech dítěte. Dle žalobce musí být postaveno najisto, že v projednávaném případě nebude mít správní rozhodnutí nepřiměřený dopad do jeho života.

Správní orgány přitom připustily, že zde k zásahu do rodinného života dojde, ten však označily za přiměřený, aniž by tento závěr rozvedly. Nepůjde zde o vycestování na omezenou dobu, ale na relativně dlouhou dobu minimálně 270 dnů, resp. i delší dobu s ohledem na přetlak žádostí na zastupitelském úřadě a chronickou nečinnost Ministerstva vnitra.

7. Tento zásah v podobě delšího odloučení marginalizovaly a odůvodňovaly jednáním samotného účastníka. Nezhodnotily přitom, že manželka žalobce se věnovala výdělečné činnosti a on pečoval o dítě (obdobně jako v citovaném rozsudku ESLP). Především nezletilé dítě, které se má narodit bude vyžadovat celodenní péči, kterou může poskytnout jen žalobce; jinak by manželka nezvládla zajišťovat výdělečnou činnost. Dojde rovněž k narušení psychiky staršího dítěte, které je na žalobce jako primárně pečujícího rodiče silně citově vázané. Žalobce zdůraznil, že tyto skutečnosti měly správní orgány poměřovat ve vztahu k požadavku na osobní podání žádosti. Neměly žalobce sankcionovat za to, že se na území nacházel nelegálně, ale posoudit zájem nezletilých dětí – tak jak učinily i v dle žalobce obdobných případech, na něž poukazoval v odvolání. Jakkoli se tyto případy týkaly přímo nezletilých dětí jako žadatelů, nelze přehlížet, že i zde by musel s dětmi odcestovat jejich rodič; jedná se proto o srovnatelné situace.
8. Žalobce konečně zdůraznil, že žádá toliko o prominutí požadavku formy podání žádosti. Požadavek osobního podání žádosti je především důsledkem zájmu o osobní kontakt se žadateli, kteří nejsou přítomní na území a se kterými tak nemůže jednat příslušný orgán – Ministerstvo vnitra. Jestliže žalobce i celá jeho rodina pobývají na území a správní orgány již prováděly zevrubné posouzení života žalobce, pozbývá požadavek cesty na zastupitelský úřad smyslu. Nic nebrání předvolat žalobce k výslechu na území. Pokud zákonodárce sám stanovil výjimku, nemůže být osobní setkání se žadatelem nenahraditelným stádiem řízení.
9. Žalobce proto navrhnul, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

10. Žalovaný ve vyjádření k žalobě předeslal, že žalobce nevyužil možnost sjednání data osobního podání, k čemuž odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu. Žalovaný dále setrval na závěrech uvedených již v napadeném rozhodnutí: poukázal na to, že žalobce nedoložil tvrzený zásah do rodinného života a psychického stavu dcery ani nepředložil doklad o neúspěšné registraci za účelem získání termínu podání. Těhotenství manželky nebylo nijak rizikové, přičemž žalobce rozšířil rodinu v době nelegálního pobytu. Rodinné poměry žalobci nebrání v osobním podání žádosti, jak uzavřel v obdobné věci kasační soud, jehož závěry potvrdil i Ústavní soud.
Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

11. Žalovaný dále akcentoval, že se zavedením nového registračního systému od října 2020 získali všichni žadatelé termín osobního podání žádosti. Žalobce se o sjednání ani nepokusil. Vycestování od země původu je přitom zákonným krokem na cestě k definitivnímu uspořádání a zlegalizování pobytu na území ČR. Upuštění od osobního podání žádosti nemůže být instrumentem pro legalizaci pobytu na území. Žalovaný poukázal i na to, že je mu známo, že dne 25. 2. 2021 bylo vydáno rozhodnutí o povinnosti vycestovat z území, proti kterému podal žalobce odvolání. Dále uvedl, že v projednávané věci není úkolem správních orgánů hodnotit údajnou nečinnost Ministerstva vnitra či posuzovat smysl požadavku osobního podání žádosti, jelikož ten předpokládá zákon.
12. Žalovaný odmítl i obecnou argumentaci žalobce judikaturou Nejvyššího správního soudu či ESLP. Případy řešené kasačním soudem označil za nepřiléhavé a poukázal naopak na rozhodnutí ve skutkově a právně obdobných věcech. K rozsudku ve věci *Jeunesse* pak dodal, že sám ESLP jej označil za výjimečný případ, pročez lze z toho stěží dovozovat jednoznačný trend, jak tvrdí žalobce. Podobnost s tímto případem ostatně ve skutkově podobné věci odmítl i Ústavní soud. K námitce, že cesta žalobce do země původu postrádá smyslu, žalovaný odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí.

IV. Jednání ve věci

13. Na ústním jednání konaném dne 24. 1. 2022 setrval žalobce na své argumentaci rodinnými poměry v České republice a zejména poukázal na restriktce spojené s pandemií onemocnění Covid-19 v globálním měřítku. Ať už jde o omezení při vycestování, tak restriktce spojené s případným návratem do České republiky. Žalobce poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 4. 2021, č. j. 1 Azs 4/2021, který dle něj zohlednil právě pandemickou situaci. Předložil rovněž dvě nedávná usnesení zastupitelského úřadu ze dne 7. 12. 2021 a z 19. 1. 2022, v nichž podle jeho názoru zastupitelský úřad na rozdíl od nyní projednávané věci zohlednil pandemickou situaci a s tím spojená omezení. Tato usnesení soud provedl k důkazu.
14. Žalovaný především odkázal na své vyjádření k žalobě a zopakoval, že velmi podobným případem se již zabýval Nejvyšší správní soud i Ústavní soud. Dále upozornil na to, že o nepříznivou pandemickou situaci opírá žalobce svou žádost zcela nově, aniž by tak učinil v žalobě či dříve v odvolání a vlastní žádosti. Rozhodnutí kasačního soudu a zastupitelského úřadu, na něž odkazuje, pak nejsou pro projednávaný případ přílehavá, přičemž poukázal i na to, že žalobce podal žádost již na podzim 2020.

V. Posouzení věci Městským soudem v Praze

15. Městský soud v Praze ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a jedná se o žalobu přípustnou, splňující všechny formální náležitosti na ni kladené. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal na základě skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí a v mezích uplatněných žalobních bodů [§ 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)], jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti, přičemž dospěl k závěru, že žaloba **není důvodná**.
16. Podstatou projednávané věci je posouzení, zdali skutkové okolnosti na straně žalobce a jeho rodiny představovaly důvod pro vyhovění jeho žádosti o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti o bytové oprávnění.

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

17. Při tomto posouzení vyšel soud z následujících zákonných a judikatorních východisek.
18. Podle § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců, *„(ž)ádost o udělení dlouhodobého víza s výjimkou diplomatického nebo zvláštního víza, žádost o prodloužení platnosti víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území a žádost o vydání povolení k dlouhodobému, přechodnému nebo trvalému pobytu je cizinec povinen podat osobně.“*
19. Ustanovení § 169d odst. 2 téhož zákona vymezuje, že osobním podáním se rozumí úkon žadatele, při kterém se žadatel osobně dostaví ke správnímu orgánu, u kterého má být žádost podána, podá žádost v době určené pro jednotlivé druhy a účely pobytových oprávnění, a to ve formě a způsobem, který stanoví zákon o pobytu cizinců. Podle odstavce 3 věty první a druhé téhož ustanovení, *„(z)astupitelský úřad může v odůvodněných případech od povinnosti osobního podání žádosti upustit, pokud současně s doručením žádosti cizinec doloží důvody pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti. Neupustí-li zastupitelský úřad v případě podle věty první od povinnosti osobního podání žádosti, řízení o žádosti usnesením zastaví.“*
20. Nejvyšší správní soud již dříve vyložil (srov. zejména rozsudek rozšířeného senátu ze dne 30. 5. 2017, č. j. 10 Azs 153/2016 - 52, a v návaznosti na něj např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2019, č. j. 1 Azs 217/2019 - 32), že zakotvení povinnosti osobního podání žádosti o povolení k taxativně vymezeným pobytům není nesouladné s ústavně zaručeným právem domáhat se stanoveným postupem svého práva u správních orgánů (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Zejména tehdy, pokud správní orgány adekvátně využívají ustanovení o možnosti upustit od osobního podání žádosti, není důvodu o ústavní konformitě povinnosti osobního podání žádosti jakkoli pochybovat. Uvedenou povinnost však stát nesmí zneužívat k jiným účelům, než kvůli nimž byla do zákonné úpravy vtělena, zejména ji nesmí zneužívat ke svévolnému bránění žadatelům žádosti vůbec podat.
21. Dále platí, že možnost podání žádosti o zákonem vymezená pobytová oprávnění jinou formou než osobním podáním je podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu výjimečná – bude se jednat především o případy, kdy by bylo trvání na osobním podání žádosti nepřiměřeně tvrdé a nerozumné. Je to přitom žadatel, kdo musí uvést a osvědčit konkrétní vážné důvody, proč právě jeho případ má být oním „odůvodněným případem“, v němž nemá správní orgán trvat na osobním podání žádosti (rozsudek ze dne 27. 7. 2016, č. j. 10 Azs 219/2015 - 67; obdobně viz též rozsudky ze dne 11. 8. 2015, č. j. 6 Azs 77/2015 - 36, ze dne 27. 7. 2016, č. j. 10 Azs 219/2015 - 67, či ze dne 8. 9. 2016, č. j. 10 Azs 163/2016 - 37).
22. Vymezení případů, za nichž je důvodné od osobního podání žádosti upustit, se Nejvyšší správní soud věnoval opakovaně, jak vyplývá např. i z rekapitulace dosavadní judikatury v rozsudku tohoto soudu ze dne 30. 7. 2020, č. j. 2 Azs 148/2019 - 40. V rozsudku ze dne 31. 5. 2011, č. j. 9 Aps 6/2010 - 106, kasační soud v tomto směru konstatoval, že zákon o pobytu cizinců neupravuje žádné typové případy pro upuštění od osobního podání žádosti a zdůraznil, že *„(k)aždé takové posouzení tedy závisí na úvaze zastupitelského úřadu, který by měl při svém rozhodování zohlednit všechny v daném čase a dané zemi existující podstatné okolnosti.“* V rozsudku ze dne 9. 8. 2018, č. j. 9 Azs 213/2018 - 22, kasační soud upřesnil, že „odůvodněný případ“ není redukován pouze na existenci omezení způsobených zdravotním stavem, ale může jít rovněž o situace, kdy je dostupnost zastupitelského úřadu objektivně velmi ztížena. Lze shrnout, že dle dosavadní judikatury budou oněmi odůvodněnými případy zejména překážky způsobené zdravotním stavem cizince nebo objektivní nedostupností zastupitelského úřadu.

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

23. Žádost žalobce se od těchto případů do jisté míry odlišuje. Jednak v tom, že žalobce se svou rodinou v České republice již pobývá, a dále v tom, že ji odůvodňuje nikoli objektivní nemožností osobního podání žádosti z důvodu na své straně nebo na straně zastupitelského úřadu. Svou žádost primárně opírá o rodinné vazby v České republice, kde pobývá se svou těhotnou manželkou a nezletilou dcerou. To podle něj odůvodňuje podání žádosti přímo na území, neboť nucení žalobce k vycestování by bylo nepřiměřeným (a nesmyslným) zásahem do jeho rodinného života a v rozporu s nejlepšími zájmy dětí.
24. Rovněž takovými případy se již ovšem soudy dříve zabývaly.
25. Okolnostem projednávané věci je příležitý především případ řešený v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2020, č. j. 8 Azs 351/2018 - 50. Jednalo se o žádost cizince, který chtěl rovněž podat žádost o dlouhodobý pobyt na území s odůvodněním, že v České republice pobývá od roku 2010; později si založil rodinu a na území tak pobývá s manželkou a dvěma nezletilými dcerami, proč by odcestování do Vietnamu nepřiměřeným způsobem zasáhlo jeho rodinné vazby. Nejvyšší správní soud v tomto případě zcela aproboval závěr, že důvody spočívající v podnikání manželky a péči o nezletilé děti cizinci nebrání ve splnění povinnosti osobního podání žádosti. Dále doplnil, že podmínka osobního podání žádosti nijak nezpochybnuje ani neeliminuje právo na sloučení rodiny ani práva vyplývající z Listiny a Úmluvy o právech dítěte. K otázkám smysluplnosti osobního podání žádosti, formálnosti takového postupu a nedodržování lhůt k rozhodnutí o žádosti Ministerstvem vnitra, kasační soud zdůraznil, že osobní forma podání je stanovena přímo zákonem, proč se zastupitelský úřad při posuzování žádosti o upuštění od osobního podání *„nezabývá tím, zda je osobní podání v konkrétním případě rozumné či nezbytné, nehodnotí ani případnou délku správního řízení. Zabývá se výlučně tím, zda existují důvody, pro které není třeba na osobním podání trvat.“*
26. Souladem těchto závěrů s ústavním pořádkem se pak v usnesení ze dne 31. 3. 2021, sp. zn. II. ÚS 1276/20, zevrubně zabýval i Ústavní soud. Vycházel přitom z kritérií posuzování přiměřenosti zásahu do rodinného života cizince vymezených v judikatuře ESLP, mj. v rozsudku velkého senátu ESLP ve věci *Jeunesse*. K tomu zdejší soud na okraj připomíná, že dle této judikatury je nutno vzít v potaz a) rozsah, v jakém by byl rodinný život cizince narušen, b) rozsah vazeb cizince a jeho rodinných příslušníků, zejm. nezletilých dětí na Českou republiku, c) existenci nepřekonatelných překážek realizace práva na rodinný život v zemi původu, d) imigrační historii cizince a důvody veřejného pořádku a e) zda si cizinec na území České republiky založil rodinu až v době, kdy věděl, že jeho imigrační status a potažmo možnost realizovat své právo na rodinný život jsou nejisté.
27. Ústavní soud v řešené věci označil za zásadní poslední kritérium, kdy lze porušení práva na respektování rodinného života dle čl. 8 Úmluvy konstatovat pouze výjimečně. S odkazem na svůj nálezný ze dne 14. 4. 2020, sp. zn. IV. ÚS 950/19, dále Ústavní soud zdůraznil, že *„ne každé řízení, jehož výsledek se může přímo nebo nepřímo promítnout do života nezletilých dětí, má stejně intenzivní dopad do jejich právní sféry; to se pak nezbytně musí promítnout i do oblasti hodnocení a významu nejlepšího zájmu nezletilých dětí pro výsledek příslušného řízení.“* S vysokou relevancí pro nyní projednávanou věc, v níž žalobce taktéž poukazuje na rozsudek ESLP ve věci *Jeunesse*, Ústavní soud tento rozsudek označil za nepřiléhavý. Akcentoval, že sám ESLP v citovaném rozsudku uvedl, že se jedná o výjimečný případ, jenž se v určitém smyslu brání zobecnění (podrobněji k tomu rozsudku srov. níže), a dále poukázal na specifické okolnosti ve věci *Jeunesse* s tím, že na věc daného cizince tento rozsudek nedopadá.

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

28. Pokud jde o skutkové okolnosti nynější věci, ze správního spisu vyplývá, že žalobce uzavřel se svou manželkou sňatek v roce 2010 ještě ve Vietnamu. Již v červenci 2010 se jim v České republice narodila dcera, kterou dle tvrzení žalobce společně vychovávají, přičemž manželka žalobce podniká a žalobce o dceru pečuje. Dále je zřejmé, že žalobce s manželkou čekal v době podání žádosti v říjnu 2020 druhé dítě. K pobytu žalobce na území České republiky zastupitelský úřad v prvostupňovém rozhodnutí uvedl, že žalobce ztratil své pobytové oprávnění již v roce 2014. Z informace od Ministerstva vnitra pak vyplývá, že žalobce pobýval na území nelegálně a od roku 2016 s ním bylo vedeno řízení o správním vyhoštění, které dne 25. 2. 2021 vyústilo v rozhodnutí o povinnosti vycestovat z území, proti němuž se žalobce odvolal.
29. Z uvedeného je zřejmé, že případ žalobce se v podstatných rysech podobá věci řešené soudy v posledně citovaných rozhodnutích. Žalobce na území České republiky také pobývá dlouhodobě, přičemž jeho pobytový status je dlouhodobě nejistý. Tento svůj pobytový status žalobce dle dostupných informací neřešil a nesnažil se jej dříve řádně zlegalizovat. Teprve nyní se odvolává na své rodinné vazby na území a především těhotenství své manželky, s níž ovšem počal dítě v době, kdy s ním již bylo vedeno řízení o správním vyhoštění.
30. Tuto rovinu případu, na níž upozorňovaly již správní orgány, ovšem žalobce v zásadě bagatelizuje a namítá, že se dopady do rodinného života žalobce a jeho nezletilých dětí správní orgány zabývaly nedostatečně a vůbec nezohlednily judikatorní vývoj, jenž zdůrazňuje potřebu důsledného posouzení přiměřenosti dopadů do soukromého a rodinného života.
31. Předem reakce na tuto rovinu argumentace musí soud nejprve korigovat tvrzení žalobce, dle něhož žalovaný nesprávně uvedl, že v těchto případech posuzování přiměřenosti dopadů do soukromého a rodinného života potřeba není. Takový explicitní závěr totiž žalovaný vůbec neučinil a naopak se k přiměřenosti požadavku na osobní podání žádosti věcně vyjadřoval. Žalobce ostatně na jiném místě žaloby připouští, že se k jeho námitkám žalovaný vyjádřil, učinil tak dle něj ovšem nedostatečně.
32. K této klíčové žalobní námitce pak soud uvádí, že jakkoli se žalovaný jistě mohl k žalobcem tvrzeným důvodům zásahu do rodinného života vyjádřit podrobněji, z odůvodnění jeho rozhodnutí je zřejmé, že se danou otázkou zabýval. Připustil, že k určitému zásahu zde dojde, nicméně žalobce nepředložil konkrétní vážné důvody svědčící pro závažný zásah do práva na rodinný život a nedoložil tvrzený zásah do psychiky své dcery. Žalovaný rovněž odkázal na odůvodnění prvostupňového rozhodnutí (z pohledu soudního přezkumu tvoří obě rozhodnutí jeden celek), v němž zastupitelský úřad v souvislosti s těhotenstvím manželky žalobce upozornil právě na moment rozšiřování rodiny bez jistého pobytového statusu (tj. s vědomím potřeby pobyt zlegalizovat dle zákonných podmínek). Zastupitelský úřad též zdůraznil, že po nezbytnou dobu, kdy bude muset žalobce vycestovat, může nezletilá dcera, resp. obě děti na území setrvat se svou matkou. Oba správní orgány pak konečně poukázaly i na to, že žalobce přes argumentaci maximální snahou o legalizaci svého pobytového statusu netvrdil a ani nedoložil jediný pokus o registraci k osobnímu podání na zastupitelském úřadu v Hanoji. Soud se s těmito argumenty správních orgánů ztotožňuje.
33. Stejně tak se soud ztotožňuje s argumentací, kterou se žalovaný vypořádal s relevancí žalobcem citovaných rozsudků pátého senátu Nejvyššího správního soudu pro nyní projednávaný případ (rozsudky ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 Azs 383/2019 - 40, ze dne 16. 3. 2020, č. j. 5 Azs 404/2019 - 28, nebo ze dne 17. 4. 2020 č. j. 5 Azs 94/2019 - 33). Soud v první

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

řadě zdůrazňuje, že tyto rozsudky se nijak netýkaly problematiky upuštění od osobního podání žádosti, ale vlastních pobytových titulů – řešily případy zamítnutí žádosti o pobytové oprávnění nebo zrušení povolení k pobytu. Jinak řečeno tak Nejvyšší správní soud činil své závěry prizmatem rozhodování o tom, jestli cizinec vůbec může na území České republiky dlouhodobě pobývat, a nikoli prizmatem otázky vlastního podávání žádosti (z pohledu existence překážky pro její osobní podání), jež nevypovídá nic o tom, zda může cizinec se svou rodinou na území dlouhodobě pobývat. V nyní řešené věci totiž předmětem posuzování soudu (a předtím správních orgánů) není, jestli cizinec na území pobývat smí či nesmí, ale čistě jen otázka překážek osobního podání žádosti.

34. Soud přitom nezpochybňuje, že se řešené případy týkaly cizinců, kteří se dopustili závažné trestné činnosti (a přesto Nejvyšší správní soud akcentoval otázku přiměřenosti zásahu do rodinného života cizinců a jejich nezletilých dětí), nicméně podle soudu není možné srovnávat situaci, kdy je zamítnutím žádosti či zrušením povolení k (trvalému) pobytu cizinci znemožněno na území dlouhodobě (resp. trvale) pobývat a jeho rodina tak případně nucena za ním přesídlit do země původu, se situací, kdy je cizinec povinen vycestovat čistě za účelem podání žádosti. Nelze proto hovořit o tom, že by kasační soud v těchto rozsudcích překonal své závěry učiněné v rozhodnutích citovaných výše a nastolil jakýsi nový trend.
35. Zdejší soud samozřejmě vnímá, že žalobce pobývá v České republice se svou rodinou již dlouhou dobu na to, aby se do české společnosti integroval (manželka i dcera zde mají trvalý pobyt). Stejně tak nepopírá, že vycestování z území, zvláště s přihlédnutím k těhotenství jeho manželky, život rodiny žalobce do určité míry zasáhne. Žalobce však blíže, mimo obecněji vyjádřenou potřebu péče o dceru a odkaz na délku řízení před Ministerstvem vnitra a problémy s podáváním žádostí na zastupitelském úřadu ve Vietnamu (k tomu viz dále), nezdůvodnil, z čeho dovozuje dlouhodobé odloučení od své rodiny (pokud v průběhu správního řízení hovořil též o možných omezeních návratu v souvislosti s pandemií onemocnění Covid-19, toto tvrzení v žalobní argumentaci zcela opustil).
36. Podle soudu přitom půjde o odloučení toliko přechodné a na nezbytnou dobu, zatímco manželka a dcera žalobce mohou zůstat v České republice, kde jim svědčí povolení k trvalému pobytu. K dopadům vycestování žalobce je vhodné znovu poukázat i na usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1276/20, dle kterého vycestování za účelem osobního podání žádosti za situace, kdy se cizinec může rozhodnout, v jakém momentě tak učiní, a termín osobního podání žádosti si může sjednat dálkově kupř. i z území České republiky, nevede k popření práva na respektování rodinného života.
37. V této souvislosti je pak podstatným momentem případu právě i skutečnost, že žalobce nijak netvrdil, natož aby doložil, že se neúspěšně pokusil o registraci termínu k podání žádosti. Žalobce se tak dovolává dobrodiní v podobě upuštění od osobního podání v situaci, kdy se o sjednání termínu na velvyslanectví v Hanoji ani nepokusil a vycestování z České republiky označil rovnou za nepřiměřené. Samo přechodné vycestování ovšem v obecné rovině nemůže z pohledu soudu založit natolik významný zásah do života žalobce a jeho rodiny, aby bylo možné bez dalšího od osobního podání upustit. Zdejší soud zde opakovaně připomíná výjimečnou povahu institutu upuštění od osobního podání a zdůrazňuje, že nelze vyloučit, že překážky osobního podání mohou spočívat i ve výjimečnosti rodinné situace žadatele. Tuto výjimečnost však musí žadatel dostatečně zdůvodnit (specifikovat) a prokázat.

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

38. Přistoupil-li by soud na argumentaci žalobce v nynější věci, muselo by být od osobního podání žádosti upuštěno prakticky vždy, kdy by cizinec na území pobýval se svou rodinou. Takový přístup by obecně jistě možný byl, vyžadoval by však změnu právní úpravy. Na zdejším soudu ovšem není, aby posuzoval správnost či rozumnost zákonné úpravy. Nelze přitom popřít, že zákon o pobytu cizinců, i se zřetelem ke shora citovaným judikatorním východiskům, jednoznačně preferoval osobní podání žádosti přímo na zastupitelském úřadu, nikoliv pak pravidelné upouštění od takových osobních podání žádostí o pobytová oprávnění.
39. Vzhledem k těmto úvahám pak důvodem pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti nemůže být obecně vyjádřený zájem nezletilé dcery na trvalé přítomnosti žalobce v České republice, potažmo podnikání a těhotenství jeho manželky. Soud konstatuje, že dceři žalobce bylo v době podání žádosti 10 let a navštěvovala základní školu. Z ničeho tedy nevyplývá, že by byla závislá na (celodenní) péči žalobce – jde o dítě školního věku, u kterého nebyly specifikovány žádné zvláštní potřeby (např. zdravotní postižení). Nejvyšší správní soud přitom již judikoval, že důvody spočívající v péči o nezletilé děti obecně cizinci nebrání ve splnění povinnosti osobního podání žádosti, a to ani ve spojení s podnikáním (tj. pracovním vytížením) druhého partnera. Rodina totiž může tuto přechodnou situaci řešit např. umístěním dětí do školky, družiny apod. nebo péčí o děti na komerčním základě (srov. rozsudek sp. zn. 8 Azs 351/2018). Kromě toho samozřejmě platí, že o dceru může pečovat i žalobcova manželka.
40. Nepřekonatelnou překážkou podle soudu není ani těhotenství manželky žalobce a narození druhého dítěte. Soud zde opakovaně zdůrazňuje, že své druhé dítě žalobce zplodil již s vědomím nejistého pobytového statusu a v době řízení o správním vyhoštění (k tomu výše srov. jednotlivá kritéria posuzování přiměřenosti zásahu do práva na respektování rodinného života). Současně s tím věděl, že za účelem zlegalizování svého pobytu bude zásadně muset vycestovat do Vietnamu a tam požádat o povolení k pobytu (je to ostatně žalobce, kdo usiluje o získání pobytového oprávnění, nikoli stát). S přihlédnutím k těmto okolnostem, jakož i tomu, že svou pobytovou situaci mohl žalobce jistě začít účinně řešit daleko dříve, než až v roce 2020, neshledává soud dočasné vycestování žalobce a osobní podání žádosti v době těhotenství manželky, jež má v České republice povolen trvalý pobyt se všemi s tím spojenými důsledky a benefity, nepřiměřeně tvrdým požadavkem. Nejedná se zde přitom o „sankci“ za dřívější nelegální pobyt, ale pouze o zohlednění okolností případu z pohledu kritérií používaných i judikaturou ESLP.
41. Na základě popsaných úvah pak lze konstatovat, že ani rozsudek ESLP ve věci *Jeunesse v. Nizozemsko* nemůže být pro projednávanou věc přílehavý. Sám ESLP kladl důraz na konkrétní výjimečné okolnosti daného případu, jež se do značné míry odlišují od případu žalobce. Soud zde poukazuje zvláště na to, že ESLP zohlednil, že paní Jeunesse byla dříve státní občankou Nizozemska, o občanství však přišla, že její děti a manžel rovněž byli státními občany Nizozemska, přičemž správní orgány předpokládaly, že děti, které byly plně integrovány, opustí zemi společně se žalobkyní. Nic z toho není v případě žalobce splněno, když ten netvrdil ani jiné obdobně závažné skutečnosti. Na rozdíl od případu *Jeunesse v. Nizozemsko* se nyní řešená věc navíc týká toliko dočasného vycestování žalobce, kterému formálně vzato není bráněno v návratu. Přestože tak mezi oběma případy existují určité podobnosti (zejména skutečnost, že žalobce je označován za primárního pečovatele o děti), nebyl důvod, aby správní orgány k závěrům ESLP v nynější věci přihlížely.
42. Nedůvodnou shledal soud rovněž námitku porušení legitimního očekávání, kterou žalobce postavil na třech dle něj obdobných případech rozhodnutí správních orgánů, v nichž bylo

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

od povinnosti osobního podání upuštěno. Žalobce tyto případy popsal (u dvou pak uvedl spisovou značku) již v odvolání, přičemž žalovaný se touto námitkou na str. 4-5 napadeného rozhodnutí zabýval a jednoznačně zdůvodnil, že jde o případy skutkově odlišné, jež se týkaly nezletilých dětí v pozici žadatele o pobytové oprávnění (jakkoli za ně žádost podali zákonní zástupci). Žalobce to ve své žalobě nezpochybňoval, trval ale na tom, že i tak jsou tyto situace podobné, neboť s dětmi zde museli za účelem podání žádosti vycestovat i rodiče (alespoň jeden z nich). S tímto tvrzením soud souhlasí, nicméně to nemění nic na skutečnosti, že se tyto případy dle tvrzení obou stran přímo týkaly primárně, resp. také nezletilých dětí, nikoli jejich rodičů. V projednávané věci však vycestování nezletilých dětí žalobce není vůbec ve hře a ti nejsou sami či společně se žalobcem žadateli o pobytové oprávnění – nejedná se proto o srovnatelná řízení. Kromě toho soud pro úplnost dodává, že správní praxe zakládající legitimní očekávání je ustálená, jednotná a dlouhodobá činnost (či nečinnost) orgánů veřejné správy, která opakovaně potvrzuje určitý výklad a použití právních předpisů (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2009, č. 6 Ads 88/2006 - 132, č. 1915/2009 Sb. NSS). Vzhledem k tomu by na základě tří případů, z nichž jeden žalobce ani nespecifikoval, nebylo dle soudu možné dovozovat, že jde o ustálenou, jednotnou a dlouhodobou činnost orgánů veřejné správy, která by žalobci založila legitimní očekávání, že jeho žádosti bude vyhověno.

43. Pokud jde o argumentaci mimořádnou situací a restrikcemi spojenými s pandemickým šířením onemocnění Covid-19, tuto námitku žalobce uplatnil poprvé až u ústního jednání. K tomu soud připomíná, že nové žalobní námitky je nutné uplatnit, resp. ty dosavadní o nové rozšířit, jen ve lhůtě pro podání žaloby, která činí 30 dnů od oznámení napadeného rozhodnutí (§ 71 odst. 2 ve spojení s § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců). K doručení napadeného rozhodnutí žalobci (jeho zástupci) došlo dne 10. 3. 2021 (lhůta uplynula dne 9. 4. 2021). Soud se proto nemohl danou námitkou, uplatněnou až dne 24. 1. 2022, blíže zabývat. Vzhledem k obsahu žaloby přitom nemůže být pochyb, že žalobce shledával naplnění neurčitěho právního pojmu *odůvodněný případ* pouze a jedinečně v tom, že povinnost osobního podání představuje významný zásah do soukromého a rodinného života a porušuje nejlepší zájem dítěte (a v tomto ohledu pak namítal i porušení legitimního očekávání a nepotřebnost a nesmyslnost povinnosti osobního podání žádosti v jeho případě). V této souvislosti je nutno říci, že žalobce pandemií Covidu-19 neargumentoval ani v odvolání a samotné žádosti. V ní pouze obecně poukázal na možnost zavedení restrikcí, o pandemických opatřeních však výslovně nehovořil.
44. K předloženým usnesením zastupitelského úřadu ze dne 7. 12. 2021, č. j. 2467-1/2021-HANOKO a ze dne 19. 1. 2022, č. j. 2201-11/2021-HANOKO, je pak potřeba pro pořádek uvést, že ty se sice týkají již zletilých žadatelů, přičemž byly postaveny zejména na ztížení možností vycestování do Vietnamu, to ovšem nic nemění na závěru, že žalobce těmito skutečnostmi v nyní řešené věci neargumentoval. Z hlediska poukazu na vývoj rozhodovací praxe žalovaného jsou potom daná rozhodnutí zcela bez významu, jelikož se týkají až pozdějšího období, a to navíc po datu vydání napadeného rozhodnutí. Proto k nim nebylo možné přihlížet (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). K rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 4. 2021, č. j. 1 Azs 4/2021 - 28, pak soud dodává, že tento rozsudek neřeší situaci obdobnou nyní posuzované věci. Kasační soud se zabýval případem, kdy cizinec argumentoval nemožností žádost o pobytové oprávnění (trvalý pobyt) podat z důvodu

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

zastavení přijímání žádostí dle mimořádného (ochranného) opatření Ministerstva zdravotnictví. Kromě toho, že žalobce tímto omezením po celou dobu nijak neargumentoval, je potřeba zdůraznit, že dané opatření, i opatření pozdější (viz ochranné opatření ze dne 2. 10. 2020, č. j. MZDR 20599/2020-32/MIN/KAN), zde stanovily výjimku pro žádosti za účelem společného soužití rodiny.

45. Konečně, pokud žalobce poukazoval na nesmyslnost požadavku osobního podání žádosti, formálnost takového postupu a obecně nedodržování lhůty k rozhodnutí o žádosti Ministerstvem vnitra, soud (obdobně jak uzavřel již kasační soud v rozsudku sp. zn. 8 Azs 351/2018) podotýká, že se nejedná o skutečnosti pro danou věc relevantní. Osobní forma podání je stanovena přímo zákonem a zastupitelský úřad se tedy při posuzování žádosti o upuštění od osobního podání nezabývá tím, zda je osobní podání v konkrétním případě rozumné či nezbytné, nehodnotí ani případnou délku správního řízení. Zabývá se výlučně tím, zda existují důvody, pro které není třeba na osobním podání trvat. Ve zbytku pak zdejší soud pro stručnost odkazuje na odůvodnění citovaného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, s nímž se zcela ztotožňuje a neshledává důvodu se od něj odchýlit.

VI. Závěr a náklady řízení

46. Na základě všech shora uvedených skutečností soud neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
47. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů řízení nenáleží. Žalované pak žádné náklady v souvislosti s vedením předmětného řízení nad rámec její běžné administrativní činnosti nevznikly. Proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 24. ledna 2022

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

Mgr. Martin Lachmann v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.